Kronika OB VALY

-motto-

Tajemná vřídla vyprýštila z hlubin
z hlubin té země, již zoveme vlastí –
Posílí zdravé, choré uzdravují,
kdo nemocen jsi, užívej jich hojně.

Tam jinoch noří tělo obnažené,
tam také noří obnaženou duši,
neb co je platna všechna pevnost údů,
když srdce s myslí nečisty by byly?

Dej, země, obé jinochu svému.
Do duše dobro, sílu bohatýrskou.

-Úvod-

Chystám se pera a píši o dnech minulých. Co mne přimělo k myšlence psáti kroniku osvětové besedy ve Valech? Bylo to mnoho důvodů. Od r. 1945 proběhla naše vlast bouřlivými událostmi a od února r. 1948 vzala správný vítr do plachet a rozjela se přímo k cíli. A ten cíl - socialismus. Cesta k němu však není vydlážděna drahými kameny, ale prací mnoha činitelů na různých odvětvích lidského úsilí o dosažení tohoto cíle. Že tato práce má větší cenu než celé poklady drahých kamenů, netřeba připomínat. Jedna z odvětví, nemálo důležité, je práce osvětářů. Provést přerod myšlení lidí, bojovat s přežitky kapitalismu, se kterými se mnohý tak těžko loučí, i když to není zrovna reakcionář, provádět atheistickou přěvýchovu lidí, naučit je vnímat a chápat hodnotnou kulturu, rozvíjet cit pro krásu, mravnost, svědomitost, vychovat je k radostnému soužití s kolektivem, to je úkol, který byl před osvětáře postaven. Vychovat nového člověka - provést kulturní revoluci, revoluci v myšlení lidí. Zde se nedá skřítet, ani šmahem a silou smést to staré, přežité, překážející. Jen trpělivá, mravenčí

práce, přesvědčování, dokazování a poučování vede pomalu, ale jistě k úspěchu.

Zvlášť obtížný tento úkol byl na vesnicích a nejtěžší na vesnicích našeho pohraničí. A kdo na sebe vzal úkol provádět tuto těžkou a odpovědnou práci? Byli to z větší části čistí učitelé, kteří po vzoru svých předchůdců, českých vlastenců doby pro. burenecké stáli v prvních řadách bojovníků pera, štětce a jazyka. Je samozřejmé, že jejich úspěch záviselo na tom, do jaké míry dovedli podchytit zájem tisíců ochotných pomocníků a spolupracovníků. Jen ve společné činnosti mohl se ukázat výsledek.

Chtěl bych v této kronice ukázat, jak jsme osvětovou činnost rozvíjeli v malé pohraniční vesničce uprostřed lesů, ve Válech na mariánsko-lázeňském okrese. Budu se snažit, aby kronika byla živá a nechci vypsat jen snůšku akcí, kterou jsme s menším či větším úspěchem provedli. Chci podchytit způsob, jakým jsme to činili, chci vypsat i překážky a těžkosti, s kterými jse se setkávali, chci popsat nadšení, v kterém jsme žili, když se dílo podařilo. O kom mluvím, užívám-li slůvka my. O všech dobrovolných pracovnících, kteří se zasloužili o bohatou činnost na poli kultury a osvěty. Jim bych chtěl v této kronice postavit pomník, pomník vděčnosti lidí za obětavou a nezištnou práci. Objeví se v kronice i jména těch, kteří nepřiložili ani polínka

na plápolající oheň nadšení, kteří v sobě nenašli ani jiskřičku, kterou by podpořili naši činnost, kteří ani slůvkem uznání nedali najevo, že jsou alespoň objektivní, ale kteří spíše nemístnou a leckdy nepravdivou kritikou se snažili naše pracovníky odradit a jejich práci zlehčit? Snad ano, snad ne. To ukáží budoucí chvíle a následující stránky.

Chtěl bych ještě upozornit na následující věc. Ve snaze psát kroniku skutečně živě a vystihnout všechny dojmy tak, jak nás uchvátily a jak jsme jimi žili, chci psát kroniku v 1. osobě, tak jako kdybych si psal deník. Snad se to zdá být divné, ale já se tak alespoň vyhnu častému jmenování svého jména, které bych musel často uvádět, jsa správcem osvětové besedy. Konečně Petr Jilemnický, když psal svou „Kroniku", to-to také s úspěchem činil a tak to snad odpustíte i mně.

A tak jako má v úvodu každé kroniky být životopis kronikáře, uvádím ho i já.

Jmenuji se Emanuel Laffar a narodil jsem se 2. února 1928 v pohraničním městečku Kadani u Žatce. Můj otec byl železničním zřízencem a matka šila ruka-vice, poněvadž otcův plat stačil tak na zaplacení dluhů, které si rodiče nadělali nákupem nejnutnějšího nábytku. Otec i matka působili v té době v malé severočeské jednotě, která sdružovala hrstku Čechů v desetitisíco-